

520

۱۰۰

۱

۱۶۳

ادیب حرم

تمدن نوین اسلامی در راه است...

www.ketab.ir

- سیرشناسه : ریشه، احمد، ۱۳۶۰ -
- عنوان و نام پدیدآور : بیداری زنان و آزادی زنان: دریافتی راهبردی از آیات خانواده در قرآن / مولف احمد زنگنه.
- مشخصات نشر : قم: مجلس نوبین اسلامی، ۱۳۹۸.
- مشخصات ظاهری : ۱۷۱ ص: ۲۱×۱۴، م. ۱۷۱
- شابک : ۹۷۸-۶۰۷-۱۱۰-۱۲۲-۹۷۸
- وضعیت فهرست : قیفا
- نویسی :
- یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۷۱.
- یادداشت : نمایه.
- عنوان دیگر : دریافتی راهبردی از آیات خانواده در قرآن.
- موضوع : خانواده‌ها -- جنبه‌های قرآنی
- Families -- Qur'anic teaching : موضوع
- خانواده‌ها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام : موضوع
- Families -- Religious aspects -- Islam : موضوع
- ۱۰۴BP : رده بندی کنگره
- ۱۵۹/۲۹۷ : رده بندی دیویی
- ۵۷۹۹۸۰۸ : شماره کتابشناسی ملی

دریافتی راهبردی از آیات خانواده در قرآن

بیداری مردان و آزادی زنان

ناشر: تمدن نوین اسلامی

مؤلف: احمد زنگنه

طراح جلد: علی فقیهی

صفحه‌آرا: علی فقیهی

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۷۰-۰۷-۶

فروش: مرکز پخش تمدن نوین ۰۲۱-۸۸۶۶۳۱۲

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر برای ناشر محفوظ است

فهرست اجمالی

درس اول: همسران زینت هم، حافظ هم، حجاب هم	۲۵.....
درس دوم: نقشه دشمن، استقرار «فرهنگ برهنگی»	۳۷.....
درس سوم: زن، از منجلاب تا انقلاب	۴۹.....
درس چهارم: زن، منزلت و مأموریت	۶۱.....
درس پنجم: اسارت فکری و جهالت مدرن والدین	۷۱.....
درس ششم: محبت همسران، توشلی یا ترحمی؟	۸۱.....
درس هفتم: همدمی و همراهی همسران برای خدا	۹۱.....
درس هشتم: از قرامیت مرد تا قنوت زن	۹۹.....
درس نهم: از منش والدین تا بینش فرزندان	۱۰۷.....
درس دهم: زن، مربی انسان انقلاب	۱۱۹.....
درس یازدهم: «بی حجابی»، گمشدن اجباری زن	۱۲۹.....
درس دوازدهم: «چادر»، فراتر از مصونیت	۱۳۹.....
درس سیزدهم: فرار خانواده از محیط پرورشی مادی	۱۴۷.....
درس چهاردهم: زندگی همسران و مأموریت فامیل و دوستان	۱۵۷.....
منابع	۱۶۲.....
نمایه	۱۶۶.....

فهرست مطالب

- پیشگفتار ۱۵
- مقدمه ۲۱
- درس اول: همسران زینت هم، حافظ هم، حجاب هم ۲۵
۱. نکاتی درباره لباس بودن همسران براساس آیه ۱۸۷ سوره بقره .. ۲۷
- ۱.۱. نکته اول: مردان، مخاطبین اصلی خداوند برای حفظ منزلت زن و مرد در خانواده ۲۷
- ۱.۱. نکته دوم: تساوی منزلت زن و مرد نسبت به همدیگر (هر دو لباس برای یکدیگرند) ۲۸
- ۱.۳. نکته سوم: «زینت بودن» و «ساتر بودن» زن و مرد نسبت به یکدیگر ۲۸
- ۱.۴. نکته چهارم: زن و مرد «حافظ» یکدیگر نسبت به آفات اجتماعی ۲۹
- ۱.۵. نکته پنجم: ضرورت توجه به «انتخاب همسر» با اهداف و نیت صحیح ۳۰
۲. ضرورت الگوشدن مسئولین و خانواده آنها برای تیرمجموعه خود باتوجه به آیه «وَتُحِبُّونَ الْفَظْهَرِ» ۳۰
۳. رابطه «حجاب» با لباس بودن همسران نسبت به هم ۳۱
- ۳.۱. بی حجابی در جامعه، محصول «احیای کاذب هویت اجتماعی زنان» ۳۳
- ۳.۲. از راه حل های درمان بی حجابی: واگذاری نقش های

- ۳۴..... متناسب با هویت زن به زنان
- ۳۷..... درس دوم: نقشه دشمن، استقرار «فرهنگ برهنگی»
۱. تساوی منزلت همسران نسبت به هم با وجود اختلاف در تکالیف و نقشها..... ۳۹
۲. تلاش شیطان مبنی بر شکل‌گیری روابط اجتماعی براساس برهنگی و آشکاربودن زشتیها..... ۴۲
۲۱. شکل‌گیری روابط اجتماعی در جوامع غربی برپایه برهنگی
- زنان و قانونی شدن آن..... ۴۴
۲۲. ضرورت دقت در انتخاب همسر برای رفع فتنه شیطان.... ۴۵
۳. تحقق لباس بودن همسران برای هم در سایه مسئولیت‌پذیری و عمل به تکالیف خود..... ۴۶
- درس سوم: زن، از منجلاب تا انقلاب..... ۴۹
- مقدمه: لزوم «الگو» داشتن در زندگی و توجه دادن قرآن به این مسئله مهم..... ۵۱
- بخش اول: اشاره به چهار زن به عنوان نمونه برای زنان و مردان مؤمن و کافر..... ۵۲
۱. توجه زنان به خطر «خیانت» به ولایت و عدم همراهی آنان با ولی خدا..... ۵۲
- ۱.۱. نابودی و به نتیجه نرسیدن فعالیت زنان در صورت بی‌توجهی به جبهه فرهنگی غرب..... ۵۳
۲. زن مؤمن، پیشرو در تقابل با فرهنگ و سبک زندگی غربی..... ۵۴

بخش دوم: بیان چند نکته	۵۵
۱. منحرف شدن مسئله خانواده و جامعه بدون توجه به مسئله زن	۵۵
۲. لزوم برخورداری زنان از حساسیت های دینی و تنفرآنان از	
امپراتوری غرب در تربیت خانواده	۵۵
۳. زن مطلوب و الگواز نگاه قرآن، زن همسو و همراه با ولایت و آشنا	
با حیل های دشمن	۵۶
۴. لزوم انجام همه کارهای زنان براساس مبارزه و درگیری با ظلم و	
طاغوت	۵۷
۵. اطاعت از خدا دلیل اطاعت از شوهر در نزد زن مؤمن و الگو	۵۸
درس چهارم: زن، منزلت و مأموریت	۶۱
مقدمه	۶۳
۱. نگاه ابزاری به زن در جامعه غیردینی و توانین نظام سرمایه داری	
غرب	۶۴
۲. محور تحولات دینی و تاریخ ساز بودن زن در الگوی دینی	۶۵
۱-۲. حفظ و ثبات و آرامش زن، اولین و مهمترین وظیفه اعضای	
خانواده	۶۶
۲-۲. «تقوا» و «کرامت» زن، عامل مؤثر در نقش آفرینی ارزشی او (نه	
مهارت های زنانه)	۶۶
۳. پرهیز مردان و زنان از کنار گذاشتن زن از محیط ولایت و مبارزه	
فرهنگی با غرب	۶۷
۱-۳. ضرورت اصلاح نیت زنان با منزلت حقیقی خود	۶۷

درس پنجم: اسارت فکری و جهالت مدرن والدین ۷۱

۱. القای جزء نگر بودن زنان و غفلت آنان از توجه به مسائل کلان

اجتماعی ۷۳

۲. «اسارت فکری» زنان و برخی از آثار اخلاقی - اجتماعی آن ۷۵

۱-۲. جرئت مرد در تحقیر همسر در خانه ۷۵

۲-۲. «تفاخر» در مجالس عروسی و تولد ۷۶

۲-۳. جهالت مدرن والدین در خواستگاری فرزندان ۷۷

۲-۴. مهریه و معامله والدین بر سر دختران ۷۷

۳. تحقیر نفکرات و عقاید والدین در امر ازدواج فرزندان ۷۹

درس ششم: محبت همسران، توسلی یا ترحمی؟ ۸۱

۱. نکات مربوط به آیه ۲۱ سوره روم ۸۳

۱-۱. لزوم توجه به ازدواج و تشکیل زندگی به عنوان «آیه الهی» ۸۳

۱-۲. زن و مرد مکمل یکدیگر ۸۴

۱-۳. رابطه زناشویی، رابطه ای بر پایه محبت و رحمت دوطرفه ۸۵

۲. «محبت توسلی» و «محبت ترحمی» آثار آنها ۸۵

۱-۲. آرامش و تقرب در سایه محبت توسلی همسران به یکدیگر ۸۶

۲-۲. اقتدار و مردانگی مردان در سایه محبت توسلی به همسر ۸۶

۲-۳. محبت ترحمی، نتیجه بی توجهی به منزلت واقعی همسر ۸۷

۳. لزوم به کارگیری ظرفیت های والای زنان در جهت بندگی خدا و

ولایت الهی ۸۸

درس هفتم: همدلی و همراهی همسران برای خدا ۹۱

مقدمه	۹۳
۱. همسران، «با هم» برای خدا، نه «برای هم» (آیات ۱۰ و ۱۱ سوره تحریم)	۹۳
۲. ادب همسران در سایه محبت توسلی (آیه ۲۱ سوره روم)	۹۴
۳. مرد، مأمور حفظ سلامت، امنیت و عفاف خانواده (آیه ۱۸۷ سوره بقره)	۹۵
۴. ظرفیت بالای زنان در حادثه‌سازی دینی و انقلابی (آیات ۱۰ و ۱۱ سوره تحریم)	۹۶
۵. ظرفیت زن، ایجاد زمینه‌های فساد و فحشا	۹۷
۶. آرامش در نگاه نزدیکی و همدمی همسران نسبت به هم (آیه ۲۱ سوره روم)	۹۷
درس هشتم: از قوامیت مرد تا قوت زن	۹۹
۱. «قوام» به معنای سرپرست و حمایت‌کننده در جهت بندگی خدا	۱۰۱
۲. «عقلانیت زن» و «زیبایی مرد» در زندگی	۱۰۳
۳. «قانتات» و «حافظات للغيب» بودن زنان صالحه	۱۰۵
درس نهم: از منش والدین تا بینش فرزندان	۱۰۷
مقدمه: بیزاری پیامبر ﷺ از برخی پدران و بیزاری آنها از پیامبر ﷺ	۱۰۹
۱. خانواده به عنوان یک نظام ولایت با سه نقش «پدری»، «مادری» و «فرزندی»	۱۱۰
۱.۱. سه منزلت «ولایت»، «تولی» و «تبعیت» در خانواده	۱۱۱

۲. نقش تربیتی والدین در شکل‌گیری نظام حساسیت‌های فرزند. ۱۱۲
۳. نوع تربیت فرزند با توجه به مراحل سه‌گانه رشد خانوادگی ۱۱۳
- ۳-۱. «الگوپذیری»، «امرو نهی پذیری» و «نقش‌پذیری»، مقاطع
سه‌گانه تربیتی فرزند ۱۱۴
۴. لزوم شناساندن حق و باطل یا درست و غلط (هر دو) در امر تربیت
..... ۱۱۵
- درس دهم: زن، مربی انسان انقلاب ۱۱۹
- مقدمه: استعداد والای زن در انسان‌سازی ۱۲۱
۱. ارتقای سطح و نوع مسائل زنان در صورت درک ظرفیت و منزلت
واقعی آنها ۱۲۳
۲. بزرگترین مسئله زن، «خدمت به ولی خدا» و «درگیری با دشمن
خدا» ۱۲۴
۳. لزوم احیای مسئله زنان و منزلت اجتماعی آنها در برون‌رفت از
آسیب‌های زنان (از جمله بی‌حجابی) ۱۲۵
- ۳-۱. بی‌حجابی، نوعی خودآرایی اجتماعی کاذب ۱۲۶
۴. بصیرت و مسئله‌شناسی زنان در دوران دفاع مقدس ۱۲۷
۵. لزوم فراگیر شدن تشکیلات فکری زنان ۱۲۷
۶. لزوم درک درست زنان از مسئله و موضوع فرهنگی خود در تربیت
فرزند و در شوهرداری ۱۲۷
۷. مسئولیت خطیر مردان در دستیابی زنان به منزلت و هویت اصلی
خود ۱۲۸

درس یازدهم: «بی حجابی»، گمشدن اجباری زن	۱۲۹
۱. شناخت حقیقی زنان در گرو رعایت حجاب چادر	۱۳۲
۲. رهایی زنان از آزار و اذیت روحی و روانی در سایه حجاب چادر	۱۳۳
۳. شعار «حجاب اجباری» یک شعار باطل و انحرافی	۱۳۴
۴. اعتقاد به حجاب، نتیجه «آزادی فکر و اندیشه» و بی حجابی، نتیجه اسارت فکری	۱۳۵
۵. لزوم توجه به تفاوت «حجاب» و «چادر و فرهنگ آن»	۱۳۶
۱. چادر، حجاب آرمانی و موضوع درگیری فرهنگی دشمن	۱۳۶
درس دوازدهم: «چادر»، فراتر از مصونیت	۱۳۹
۱. مسئله «چادر» از موضوعات مهم در نقشه مأموریت تاریخی نبی اکرم ﷺ	۱۴۱
۲. رابطه مستقیم «مودت و محبت» با «عرفت و حجاب»	۱۴۳
۳. اساسی ترین اقدام شیطان، «استقرار فرهنگ برهنگی» در جامعه	۱۴۴
درس سیزدهم: فرار خانواده از محیط پرورشی مادی	۱۴۷
۱. موازنه اجتماعی فرهنگ غیردینی، به نفع مرد و ضرر زن	۱۴۹
۲. تحقیر احکام دینی از سوی والدین و فرهنگ سازان، ریشه مشکلات اجتماعی جوانان	۱۵۱
۳. غفلت از فراهم نمودن «محیط پرورشی» مناسب برای دختران	۱۵۱
۴. مرد، مسئول تأمین آرامش روحی و فکری زن برای ایفای نقش های خود	۱۵۳

۵. علاقه و آمادگی فطری زن در امر فرزندآوری ۱۵۵
- درس چهاردهم: زندگی همسران و مأموریت فامیل و دوستان ۱۵۷
۱. میانجی‌گری معتمدین از هر دو طرف، در حل اختلاف همسران ۱۵۹
۲. هشدار به والدین و اطرافیان نسبت به زندگی همسران ۱۶۱
۳. میانجی‌گری نامناسب، باعث تسری اختلاف در خانواده‌ها .. ۱۶۲
- ۱۶۴ مناجات
- ۱۶۶ نماز

پیشگفتار

قرآن (تبیان کل شیء) است و تمسک به آن و فهم صحیح از معارفش، تکلیف هر انسان سالکی است که در مسیر بندگی، رشد و تعالی خود گام برداشته است؛ زیرا هر آنچه را که انسان ها و عباد در طریق قرب و اتصال الهی بدان نیاز دارند در این کتاب می یابند.

باید توجه داشت که فهم معارف عمیق قرآن، بدون تدبر و تأمل صحیح، حاصل نمی شود؛ البته در این راه باید با تکیه به هدایت و ولایت مفسران واقعی آن یعنی معصومین علیهم السلام مسیر تدبر و فهم معارف غنی قرآنی را بر خود هموار نمود؛ چرا که اهل بیت علیهم السلام باب معارف الهی هستند و عقول بشر از درک معارف قرآنی بدون استضاءه و استعانت از آن ها عاجز است؛ به همین دلیل بشر باید فکر و اندیشه خود را تسلیم این «ارکان التوحید» و «اعلام الهدی» نماید.

در حوزه مسائل اجتماعی و از جمله موضوعات فرهنگی، ضرورت تدبر و فهم آیات قرآن و رجوع به معارف اهل بیت علیهم السلام دو چندان می شود؛ اما باید توجه داشت که در این صورت مقیاس تدبر، فردی نیست و یک «تدبر جامعه انگارانه» اتفاق می افتد.

در نسبت هر سازمان و به ویژه سازمان های فکری و فرهنگی با قرآن و معارف دینی، علاوه بر اینکه باید اصل مهم «انس و تدبر» در قرآن و معارف تحقق یابد، توجه به چند نکته دیگر نیز اهمیت دارد که در ادامه به اجمال مطرح خواهند شد.

۱. از آنجاکه مجموعه‌های مذکور، نهادهای برنامه‌ریز هستند، نیازمند توجه عملی و راهبردی به معارف قرآنی می‌باشند؛ زیرا صرف داشتن نگاه نظری برای یک برنامه‌ریز و مسئول، قابل قبول نیست؛ بلکه او باید به‌گونه‌ای در آیات و معارف دقت کند که بتواند اصول راهبردی عملی قرآن در حوزه مأموریتی خود را دریافت و استخراج نماید که از آن به «تدبر سازمانی» تعبیر می‌شود.

۲. باتوجه به اینکه قرآن کتاب نجات انسان از شرک و کفر، و تبیین حقیقت حق و باطل بوده و از سوی دیگر هویت انقلاب اسلامی هم مانند خود قرآن، هویتی درگیر با نظام شرک و طاغوت می‌باشد؛ لذا هویت اصلی نهادهای اجتماعی و فرهنگی - که در نظام اسلامی و ذیل انقلاب اسلامی تعریف می‌شوند - نیز به تعارض با هویت، فرهنگ و ساختارهای شرک و کفر شناخته می‌شود. با این توضیح، تدبر در قرآن هم باید به هدف کشف و دریافت راهبردهای مبارزه با فرهنگ و اندیشه طاغوت و فرهنگ غرب باشد؛ به عبارت دیگر نمی‌شود با انگیزه‌های فراجبهه‌ای در قرآن تدبر کرد و به فهم معارف نزدیک شد؛ لذا «تدبر تمدنی» در قرآن از برکات و اثرات «تدبر سازمانی» است.

۳. «تعالی سازمان»، رشد و بالندگی نیروی‌های انسانی از مهم‌ترین ارکان پیشرفت و ترقی هر نهاد و تشکیلاتی به حساب می‌آیند؛ به‌طوری‌که مسئله تعالی و رشد نیروی انسانی، مهم‌تر از محصول و تولیدات بیرونی هر تشکیلات و سازمانی است؛ رشد نیروی انسانی یعنی توسعه خود سازمان؛ یعنی در نهایت هر عضو به مثابه یک سازمان می‌تواند عمل کند؛ درحالی‌که رشد و توزیع انبوه محصول، بدون رشد نیروی انسانی، به معنای توسعه فعالیت سازمان است و تدبر سازمانی،

می‌تواند موجب تعالی و رشد نیروی انسانی سازمان گردد.

۴. نکته پایانی هم مسئله «درک دینی و قرآنی از موضوع فعالیت» است. به نظر می‌رسد هر مجموعه و ارگانی که در موضوع خاص و مشخصی فعالیت دارد، باید با معارف دینی و قرآنی ناظر به موضوع کار خود آشنا شود تا این معارف را در نوع نگرش، تبیین اهداف و سیاست‌ها، و برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات خود مورد توجه قرار دهد.

سازمان فرهنگی خانواده پاسداران با درک درست از این نکات، بر آن شد تا دوره آموزشی کوتاه معارف قرآنی را به عنوان نمونه و با هدف تعالی نیروی انسانی و درک تمدنی معارف قرآن و تسلط نیروها بر موضوع کار خود یعنی «خانواده» برگزار نماید؛ نتیجه این دوره تنظیم و تدوین ۱۴ جلسه فکری تدبیر در برخی «آیات خانواده در قرآن» شد که طی آن تلاش همه اعضای سازمان و معاونت‌های محترم، معطوف به فهم راهبردی و تمدنی از معارف قرآن بود. لازم است در ضمن جا پیشنهاد شود تا دیگر نهادها و مجموعه‌های فرهنگی، نسبت به این مهم اقدام نمایند و از ثمرات و برکات آن بهره‌مند گردند.

مجموعه پیش رو حاصل توجه همه جانبه مسئول محترم سازمان فرهنگی خانواده پاسداران، حجت الاسلام والمسلمین ریگنه و همراهی مستمر جانشین محترم سازمان، سردار دهقان می‌باشد که در روند برگزاری این دوره از انگیزه، حضور و حمایت این بزرگواران نهایت بهره‌برداری به عمل آمد.

تمرکز بر معارف قرآنی جاری شده از بیانات مقام عظمای امامت و ولایت، حضرت امام خامنه‌ای (مدظله) در مسئله زن و خانواده و نیز برخورداری از نیروی فکر و اندیشه معاونین و کارکنان سازمان در دریافت

اندیشه این متفکر بزرگ انقلاب و همچنین همکاری این عزیزان در تولید و تنظیم این مباحث، از مهم‌ترین دستاوردهای این دوره می‌باشد. جا دارد از برادران و خواهران پاسدار سنگر فرهنگی انقلاب که خالق این مجموعه هستند و با صبر و حوصله و با کمک فکری خود در غنابخشی مباحث مؤثر بودند، تشکر نماییم. و همچنین از آقایان علی فقیهی و عباس بیاتانی که در پیاده سازی و ویراست و تنظیم این مجموعه ما را همراه نمودند، سپاسگذاریم.

این کتاب دارای دو نوع فهرست اجمالی و تفصیلی می‌باشد. در فهرست تفصیلی، مطالب طرح شده در هر درس، به طور منظم و طبقه بندی شده آمده است؛ ولی در فهرست اجمالی، مقصود اصلی از بیان هر درس ذکر شده است و ممکن است تعابیر موجود در فهرست‌ها در درس مربوطه دیده شود و خواننده محترم با مطالعه کامل هر درس به محتوای این فهرست‌ها و عناوین منتقل می‌شود.

این کتاب به عنوان یک متن مختصر و درعین حال بسیار مفید که با رویکردی متفاوت، مباحث زن و خانواده را مورد دقت و بیان قرار داده است، می‌تواند در مراکز فرهنگی خانواده و زنان (اعم از زنان جوان مجرد و متأهل) ارائه شود؛ همچنین می‌تواند به عنوان محتوایی سودمند برای کارگاه‌های علمی پیرامون مسائل خانواده و به ویژه مسائل فرهنگی و راهبردی زنان و دختران در مدارس و یا دانشگاه‌ها مورد بهره‌برداری قرار گیرد. البته مطالعه این نوع مباحث برای مردان و پسران جوان به دلیل ضرورت آشنایی آنها با منزلت و مأموریت زن و نقش بسیار مهم و محوری مردان در تشکیل و هدایت خانواده، از اهمیت بالاتری برخوردار است. و بیداری مردان زمینه ساز رشد و تعالی زنان می‌تواند باشد.

در پایان از توجه همه سروران و اساتید به این مجموعه، کمال تشکر و امتنان را داشته و مشتاقانه از نظرات و راهنمایی‌های ایشان در بهبود و پیشرفت این گونه اقدامات و نیز نسبت به محتوای این مجموعه، استقبال می‌نماییم. امیدواریم که به دنبال این حرکت مبارک و گروهی، گام‌های بعدی مستحکم‌تر و روشن‌تر برداشته شود و عنایات ائمه عصومین علیهم‌السلام و توجهات خاصه حضرت ولی عصر (عج) روشنگر این راه باشد. ان شاء الله!

احمد زنگنه

۹۷/۷/۱۱